

A vint metres d'altura. A Pollença, el Pi de Sant Antoni es planta a la plaça Vella ben ensabonat amb un cistell al capdamunt. MARC CASTELLET

Crema de la barraca a la 'santantonà' de Forcall.
MARC CASTELLET

☞ festes pirinenques, que es concentren als dos solsticis, estan declarades Patrimoni Immaterial de la Humanitat. Al solstici d'hivern, per Nadal, s'han mantingut al Berguedà, a Bagà i a Sant Julià de Cerdanyola. A l'estiu, pels volts de Sant Joan, la comarca de l'Alta Ribagorça és la que concentra més pobles fallaires. També hi ha la variant de les falles de rodar que es fan girar pels carrers, com a Andorra la Vella.

I com a tercer model, Roviras identifica les santantonades, que se celebren al gener, amb la construcció d'una cabana amb branques de pi al voltant d'un tronc central, a vegades amb dues obertures perquè la gent hi pugui passar mentre crema, i acostuma a anar acompanyada d'una representació parateatral pels carrers de poble, amb sant Antoni i uns dimonis anomenats botargues. És el cas de Forcall, on es manté tot un ritual festiu que inclou figures com els majorals, que s'ocupen de

l'organització, dolços típics i àpats populars, la foguera, músiques pròpies, repic de campanes, una gran barraca que es basteix al voltant del tronc d'un arbre anomenat maig o *maio* i la representació de la llegenda de sant Antoni, amb la figura d'aquest sant i també de sant Pau, dimonis anomenats botargues encapçalats pel dimoni en cap, dit el Despullat, la Filoseta i el Cremaller. El programa inclou diverses processons i també les representacions simbòliques de la *llaurà* i la *sembrà*, jocs tradicionals i la diada en record dels confreres difunts. Aquesta festa està declarada Bé d'Interès Cultural Immaterial per la Generalitat Valenciana. Els actes centrals aquest any 2018 seran del 19 al 21 de gener.

ELS PROTAGONISTES

Rere la càmera, en Marc Castellet va copiar alguns trets compartits en les festes de l'arbre des del punt de vista dels protago-

nistes, de la gent que les viu, com ara "la festa com a identitat comuna d'uns pobles, amb voluntat de sentir-se vius a partir d'aquests ritus o celebracions, la idea de comunitat que assoleix un objectiu comú que hauria estat màgic o religiós en un inici i ara s'ha desdibuixat, i la idea que la festa s'ha de celebrar tant sí com no, perquè en cas contrari seria una gran pèrdua comuna i individual per a molta gent". I és que segons Castellet, per a moltes persones i pobles "la festa és identitat, tradició que cal preservar, vulgui dir el que vulgui dir tradició, en alguns casos sentiment de llibertat davant les autoritats i les imposicions socials i alguna vegada la festa també és un ritus de pas o transició de la infantesa a l'edat adulta".

D'altra banda, un dels aspectes que els agrada destacar a Roviras i Castellet és el paper de la dona i el seu rol en aquestes festes de l'arbre. "Tot i ser normalitzat en

D'entre els ritus arboris, el més conegut i celebrat amb diferència és l'arbre de Nadal